

סימן ז

בענין זכי' מטעם שליחות

משליחות, גבי מתנה דזכות הוא לו זכין לאדם שלא בפניו, ומשמע דזכי' מטעם שליחות היא.

ועוד ראי' מהגמ' נדרים (דף ל"ו ע"ב) שהסתפקה התורה משלו על של חבירו צריך דעת או א"צ דעת, ובטעם דא"צ דעת ביארה הגמ' משום דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו ובתרומה שליחות כתיבא ואי לאו דחשיב שלוחו לא הי' יכול לתרום אע"ג דזכות הוא לו.

(ב) ובחי' הרשב"א בקידושין (דף מ"ב ע"א) הוכיח מהגמ' כאן דזכי' לאו מטעם שליחות שהרי הגמרא הקשתה בתחילה, ותסברא דהא שליחות היא והא קטנים לא בני שליחות ותי' אלא זכין לאדם שלא בפניו, ומאי קא משני אכתי תיקשי לן כיון דזכי' מטעם שליחות והא אין שליחות לקטן ומוכח דזכין לאו מטעם שליחות הוא, וכן הוכיח הריטב"א. [ויעוין בדף י"ט ע"א בסוגיא דצאי וקבלי קידושין בדברי התוס' והרשב"א והריטב"א בענין זכי' לקטן לפ"ז].

ובחידושי הר"ן בזה כתב וז"ל ונמצינו למדין בזה דלהתוס' אין זכי'

(א) קידושין דף מ"ב ע"א ואלא הא דאמר ר' גידל אמר רב מנין ששלוחו של אדם כמותו שנא' ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תיפוק ליה שליחות מהכא, ותיסברא דהא שליחות היא והא קטנים לאו בני שליחות ניהו. אלא כי הא דרבא בר ר' הונא א"ר גידל אמר רב מנין שזכין לאדם שלא בפניו שנא' "ונשיא אחד נשיא אחד", ותיסברא זכות היא הא חובה נמי איכא וכו'. ואלא כדרבא בר ר' הונא דאמר רבא בר ר' הונא א"ר מנין ליתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן שבי"ד מעמידין להם אפוטרופוס לחוב ולזכות לחוב אמאי, אלא לחוב ע"מ לזכות, ת"ל "ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו".

במחלוקת הראשונים אם זכי' מטעם שליחות

והנה נחלקו הראשונים בדין זכין לאדם שלא בפניו אי זכי' מטעם שליחות או מטעם אחר, והתוס' בכתובות י"א ע"א ד"ה מטבילין נקטו דזכי' מטעם שליחות ויסודו דכיון דזכות הוא לו אנן סהדי דעביד לי' שליח. והביאו ראי' מפ"ק דב"מ (דף י"ב ע"ב) חצר משום ידה איתרבאי ולא גרע

לקטן אלא בדרכנן, ולרשב"א אע"ג שאין שליחות לקטן אחרים זוכים לו מן התורה.

והביא הר"ן הוכחתם בזה דזכי' לאו מטעם שליחות, ודחה דבריהם מהגמ' ב"מ (דף ע"א) דמבואר דאין זכי' לקטן אלא מדבריהם יעו"ש. ומה שהקשו משמעתין, יישב בזה דאה"נ לפי הס"ד דרב נקטה הגמ' דקטן אית לי' זכיה מדאורייתא וזכי' לאו מטעם שליחות אבל מכיון דאקשינן ותסברא דהא זכות וכו' ואוקימנא כדברא אר"נ לא תפשוט מיני' דזכין לאדם שלא בפניו מדאורייתא, דהתם שלהן היתה וחלוקתן גילוי מילתא בעלמא הוא ובי"ד מעמידין אפוטרופוס לכך אבל בעלמא אין זכי' לקטן מדאורייתא, ומה שזכין לו הוא מדרכנן בעלמא [ויעו"ש] שיישב הקושיה דבעבד אחרים זוכים בשבילו אף דזכי' מטעם שליחות ובעבד גופא מספקא לי' לגמ' דף כ"ג, ועין בקובץ שיעורים שביאר תי' הר"ן].

ויש להקשות על דברי הר"ן דאי בחלוקת הארץ הי' חלוקתם רק גילוי מילתא בעלמא והיתה מתחילה שלהם א"כ מה סברה הגמ' למילף מיני' כלל דין זכין.

(ג) **והנה** בשי' רש"י בענין זכין ס"ל דזכי' מטעם שליחות, וכך מבואר ברשב"א בגמ' בקידושין (דף מ"ב ע"א ד"ה וראיתי) שמביא שכ"כ התוס' בשם רש"י, וכך משמע להדיא ברש"י ב"מ (דף י' ע"ב).

ויש להקשות לפ"ז מהסוגיא כאן בדברי הגמ' ותסברא, דמוכח דזכי' לאו מטעם שליחות וכמו שהק' הראשונים. ואין ליישב כדברי הר"ן דלמסקנה הדרינן, דברש"י לא משמע כן, דהנה בד"ה אלא כדברא, כתב וז"ל, כלומר לא זכות שלא בפניו גרידתא איכא למשמע מיני' לגדולים אלא לאוריי נמי דלקטנים אפי' חובה הבאה מחמת זכות רשאין בי"ד לעשות להן, כי הכא דלזכותם בנחלה באו ואע"פ שפעמים שחלוקה זו חובתם דאיכא דלא ניחא להו בחלק שנפל לו אפ"ה לא הדרי בהו. עכ"ל.

ומבואר בדבריו דלמסקנה ילפינן מהקרא גם דין זכין לקטנים וגם היכא שיש חובה הבאה מחמת זכות. וא"כ לשי' רש"י הדק"ל דאכתי נקשה והא קטנים לאו בני שליחות נינהו.

גדר דין דאין שליחות לקטן עפ"י שיטת הגרע"א

(ד) **והנראה** ליישב בזה, עפ"י דברי הגרע"א בשליחות דקטן. ונקדים בזה הסוגיא בכתובות (דף י"א ע"א) אמר ר' הונא גר קטן מטבילין אותו על דעת בי"ד, מאי קמ"ל דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו הא תנינא וכו', ובתוד"ה מטבילין אותו, הקשו וז"ל ותימה דהא זכי' הוי מטעם שליחות דכיון דזכות הוא לו אנן סהדי דעביד לי' שליח כדמוכח בפ"ק דב"מ

(דף י') גבי חצר משום ידה איתרבאי ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא אין שליחות לקטן. [ויעוי"ש מה שתי' בזה].

והגאון רע"א יישב קושיית התוס' וז"ל דמה דקיי"ל אין שליחות לקטן לא משום דקליש כוחו דקטן אלא משום דמעשה קטן אינו כלום והעשי' שעשה שליח לית בה מששא, ומיהו זה דוקא במקום שצריך דעתו ועשייתו כגון בתרומה דמאיזה טעם שהוא או משום דדלמא רוצה לפטור במיעוט או במרובה או משום טעם אחר, עכ"פ הדין מוסד דצריך לעשותו שליח, אמרינן דקטן אין לו מעשה אבל היכא שא"צ דעתו שיעשה לשליח גם לקטן יש שליחות.

וביאור דבריו דכל החיסרון בקטן דלאו בר שליחות הוא, הוא רק במעשה המינוי דלאו בר מינוי הוא, אמנם בעצם דין שליחות שעשייתו תתייחס למשלח בדברים שא"צ דעתו מהני לי' שליחות, וע"כ בטבילה מהני שליחות לקטן.

וביתר ביאור דישנם ב' סוגי שליחות הא' כגון בגיטין וקידושין כשצריך להחיל חלויות דבכדי לפעול החלות צריך שיעשה הבעל דבר בעצמו וכשממנה שליח תחתיו הרי במעשה המינוי מוסר כוחות עשי' להשליח לפעול החלות ולענין זה אין שליחות לקטן כיון דמעשה קטן

לאו כלום ולא בר מינוי הוא. ויש עוד שליחות דא"צ כלל דעתו ועשייתו כגון מעשה זכי' לאחר, דאף אם זכי' מטעם שליחות א"צ לכך מעשה מינוי ומסירת כח למעשה הזכי' אלא כ"א מעצמו יכול להעשות שליח לאחר לזכותו ובה מהני אף לקטן דלענין עצם הפעולה עבור הקטן לייחס אליו הזכי' לא קליש כוחו דקטן בשליחות זו דא"צ את מעשה המינוי דקטן.

גדר החילוק בין דין שליחות ליסוד דין זכין

(ה) ולפי האמור נראה ליישב קושיית הראשונים שהקשו דגם אי זכין לאדם שלא בפניו גמרינן לי' מהתם תיקשי והא לית ליה שליחות לקטן, והנראה בזה דרק בהתחלה שנקטה הגמ' דילפינן שליחות מהתם פרכינן דקטנים לאו בני שליחות נינהו, אבל למסקנא כשילפינן מהתם דין זכין לאדם שלא בפניו לא קשה כלל.

והביאור דהנה כבר נתבאר באחרונים [עיין אבן האזל פ"כ מהל' מלוה ולוה] דחלוק דין דשלוחו של אדם כמותו מדין זכי' מטעם שליחות, דביסוד מה שחידשה תורה דשלוחו של אדם כמותו נתחדש בזה דהשליח נעשה כהבע"ד עצמו והוי כמהשלח על עיקר המעשה ועומד

ביסוד דין דמינו דזכי לנפשיה והאופנים דמהני

(ו) והנה התוס' שם הקשו לפי הגירסא שלפנינו באיזהו נשך דזכי' מדרבנן אית ליה קשה איך משכחת גר קטן מדאורייתא וכתבו בזה דמשכחת לה במעוברת שנתגירה שבנה א"צ טבילה והוה גר מה"ת. והקשה ע"ז הגרע"א דנהי דעלתה לה טבילה דאין זה חציצה משום דהיינו רביתי', אבל מ"מ גירות אין כאן כיון דקיי"ל דעובר לאו ירך אמו וקיי"ל דקטן לית לי' זכי' מן התורה א"כ מאן משוי לי' לגר.

והביא בשם אחיו ליישב בזה עפ"ד רש"י ב"מ (דף ח' ע"א) בשותפין שגנבו, דאף דאין שליח לדבר עבירה מ"מ כאן שהמעשה מועיל בשביל אחד יועיל גם לזה המשלח בעבירה, דמינו דזכי' לנפשי' זכי' נמי לחברי' ולכך ה"ה נמי בכל מילי דאמרינן דאין שליחות כמו בדין אין שליחות לנכרי מ"מ אם במעשה זו עשה שליחות לנכרי ולישראל מתוך שמועיל לישראל מועיל נמי לנכרי, ויישב בזה גם הקושיה דאיבעיא בנדרים (דף ל"ה ע"ב) אי הני כהני שלוחי דידן או דרחמנא, וק' אי שלוחי דידן איך מקבלים קרבנות מן הנכרים הא אין שליחות לנכרי, ויישב בזה עפ"י תוס' בקידושין (כ"ג ע"ב ד"ה דאמר) דשלוחי דרחמנא ודאי נינהו, והא בעיא רק

תחתיו לענין עשיית החלות, ומשא"כ בדין זכין לאדם שלא בפניו, אף דזכי' מטעם שליחות אין פי' דנעשה השליח כמותו וידו כיד המשלח, אלא דנתנה התורה כח זכי' עצמית להשליח דיכול לפעול זכי' עבור חבירו ויטיחס הזכי' ^{אוצר החכמה} עבורו.

ולפ"ז י"ל עפ"י מה שיסד לן הגרע"א וכפי שנתבאר דיסוד החסרון דקטן לאו בר שליחות לאו משום דקליש כוחו דקטן לעצם ענין השליחות אלא מצד המעשה מינוי דקטן לאו בר מעשה מינוי הוא וממילא אין כח להשליח לפעול עבורו. וא"כ י"ל שבהתחלה שסברה הגמ' למילף מהתם דין שלוחו של אדם כמותו ובזה הרי ^{לחיות} ¹²³⁴⁵⁶⁷הוי השליח כמותו ממש כנתבאר, ולזה צריך דוקא מעשה מינוי דעל ידי כך מוסר כוחו לפעול כהבעל דין, ובזה שפיר הקשתה הגמ' דקטנים לאו בר שליחות הוא דהרי אין בכחם למנות שליח אחר תחתם. אמנם למסקנת הגמ' דילפינן מהתם דינא דזכין לאדם שלא בפניו לק"מ, דבזה אין צריך מעשה מינוי ואין נעשה השליח כהבעלים רק פועל זכי' עבורם וא"כ גם לקטנים יש שליחות בזה דיוכל לייחס אליהם מעשה הזכי' דלאו קליש כוחיהו לענין שליחות זו.

אי הוו נמי שלוחי דידן ומש"ה מתוך שקיים שליחותו לגבי דרחמנא מועיל גם לגבי נכרי, ולדבריו י"ל גם הכא אף דאין שליחות לקטן מ"מ מיגו דזוכה לעצמה לגירות זוכה נמי לעובר לגירות.

והביא להקשות ע"ז בשם חד מחכמי קאליש, שהשיב על סברא זו מריש פ"ב דקידושין ותסברא דהא שליחות היא וקטנים לאו בני שליחות נינהו ומאי קושיא נימא מיגו דנעשה הנשיא שליח לגדולים נעשה שליח נמי לקטנים. ותי' ע"ז אחיו, דהא התם זכה הנשיא לכל אחד חלקו ובזוכה שני חפצים אחד לזה ואחד לזה לא אמרינן כלל מיגו דזכי ודוקא כגוונא דרש"י דבחפץ אחד יהי שליח לזה ולזה.

(ז) **ובעצם** דבריו לסמוך על דברי רש"י דבכ"מ שלא יועיל שליחות נימא מיגו דזכי. צ"ע בזה דהנה כבר הקשה הגרע"א בסוגיא שם מה מהני ענין מיגו דזכי' לנפשיה לסלק החסרון דאין שליח לדבר עבירה הא מכיון דאין שליחות כלל לדבר עבירה א"כ לא שייך לייחס אליו ע"י מיגו דזכי לנפשיה לסלק החסרון דאשד"ע ולחייבו בזה. וע"כ צ"ל דס"ל בדעת רש"י שבדין אשד"ע לא נתבטלה השליחות אלא

רק דלענין העונש אמרינן דיתחייב השליח [עיי' בסימן ג' בענין אשד"ע שהארכנו בשי' רש"י בזה]. וע"כ דע"י דין מיגו דזכי אמרינן דעצם המעשה שנעשה ע"ד שניהם מספיק לייחס אל חבירו לענין העונש, משא"כ במילי דאין שליחות כלל כגון בעכו"ם ייתכן דלא יהני סברת מיגו דזכי לחייבו בזה. ולכך בקטן יש לדון אי יהני סברת מיגו דזכי לחדש עליו חיוב. ויעויין ברע"א דפשוט לו דבאין שליחות לקטן בוודאי דלא יהני ע"י מיגו דזכי לחייבו על ידי כך וצ"ע.

(ח) **ובדרך** אחרת יש ליישב מה שהקשו בשי' רש"י דזכי' מטעם שליחות בדרך חידוש דיסוד הך דינא דמיגו דזכי לנפשי' זכי' נמי לחברי' דיש כח התייחסות לפעול מעשה עבור חבירו נתחדש רק אחר דין זכין לאדם שלא בפניו דיש כח לפעול זכי' בכח עצמו לחבירו וכיון דקושיית הגמ' ותסברא היתה קודם שילפינן דין זכין לאדם שלא בפניו, לא יכלה הגמ' ליישב דמהני ע"י מיגו דזכי לנפשי' ובכך שהנשיא זכה לגדולים יזכה לקטנים. [ויעוין חידושי הגר"ח שמואלביץ שהוכיח שכל דין מיגו דזכי הוי רק אחר שיש דין זכין].

סימן ח

בענין גדר זכיה בקטן

והנה בתוד"ה שם ד"ה מטבילין, הקשו
דהא כיון דזכי' מטעם שליחות דאנן
סהדי דעביד ל' שליח א"כ היאך זכין לקטן
הא אין שליחות לקטן. ותירצו בתי' א' דכל
דין הסוגיא דזכין לקטן הוי רק מדרבנן
ואה"נ מדאורייתא לא מהני.

ובשיטת רש"י יש לתמוה אם ס"ל דזכין
הוי דאורייתא כפי שהובא לעיל,
ומבואר דס"ל דזכי' מטעם שליחות א"כ
קושית תוס' במקומה עומדת. ואין ליישב
כתי' ב' בתוס' לפי הגירסא אית ל' לקטן
זכייה מדאורייתא, ופי' במה דאמרינן דאין
שליחות מן התורה הני מילי דבר שיש בו
קצת חובה אבל הכא שזכות גמור הוא לו
חשיב שליחות. ואין לומר כן דהרי שיטת
רש"י (קידושין דף מ"א) דאף בזכות עם
חובה נמי איכא למילף מחלוקת הארץ
ודלא כדברי התוס'.

(ב) והנה הגרע"א מיישב קושיית תוס' וז"ל
דאף דאין שליחות לקטן לאו
משום דקליש כוח דקטן דלאו בר שליחות
אלא משום דלאו בר דעת הוא ואין יכול
למנות שליח דהא אין עשייתו עשי' ולכן
בזכין דא"צ כלל מעשה מינוי אלא אחר

יקשה אי זכיה מטעם שליחות היאך זכין לקטן

(א) הנה ש"י רש"י בקידושין דף מ"ב ע"א
דזכי' הוי מדאורייתא לפי מסקנת
הגמ' שם, וילפינן ליה מחלוקת הארץ דהוי
צריכין לזכות לקטנים חלק בארץ ואף
דקטנים חשיב כשלא בפניו ומוכח דזכין
לאדם שלא בפניו.

ובך לשון רש"י שם, לאו זכות שלא בפניו
גרידתא איכא למישמע מיני' לגדולים
אלא לאורויי נמי דלקטנים אפי' חובה הבאה
מחמת זכות רשאין בי"ד לעשות להן כי
הכא דלזכותם בנחלה באו, ואע"פ שחלוקה
זו חובתן דאיכא דלא ניחא ליה בחלק
שנפל לו אפ"ה לא הדרי להו עכ"ל, ומבואר
דס"ל דזכייה הוי מדאורייתא.

והנה בכתובות (דף י"א ע"א) פרש"י ד"ה
מהו דתימא עובד כוכבים בהפקירא
ניחא ל' וחוב הוא לו ואין אדם נעשה
שליח לאדם לחובתו שלא בפניו כלומר
שלא מדעתו וקטן לאו בר דיעה הוא.
ומשמע דס"ל דזכי' מטעם שליחות וכך
מבואר להדיא ברש"י ב"מ (דף י"ב ע"א
ד"ה גבי) דאנן סהדי שאילו ה' יודע ה'י
עושהו שליח.

דעת התוס' דאין הקטן ממועט
מפרשת שליחות אלא כיון דאינו
בר מצוות לא מהני

מזכה עבורו שפיר מהני. נועיוין בסימן
ז' שהארכנו בענין שליחות לקטן
וביאורו.

(ג) והנה בפשטות קושיית התוס' היא
לשיטתם דס"ל דזכי' מטעם
שליחות ולכך הקשו דכיון דקטן
נתמעט משליחות, א"כ אין לו יד
לזכות לאחרים ולמה לי קרא למעטו,
ותי' דכיון שהקטן שייך באכילת
פסחים יוכל לזכות אף לאחרים. והנה
אי נימא דס"ל לתוס' דקטן נתמעט
לגמרי מפרשת שליחות א"כ מה נפק"מ
בהך דינא דקטן שייך באכילת פסחים
הא מ"מ מופקע משליחות וכיצד יועיל
לזכות לאחרים במקחו. וע"כ צ"ל דס"ל
לתוס' דלא נתמעט הקטן לגמרי
מפרשת שליחות אלא הא דאין בכוחו
לעשות שליח, היינו טעמא כיון דלא
שייך בכל המצוות ממילא מופקע מדין
שליחות, דבכל מעשה שליחות צריך
שיהי' מעשה החלות ע"י השליח לענין
שיתייחס מעשה זה למשלחו, אבל קטן
דלאו בר מצוות הוא לא משוינן
למעשה ידיה מעשה לייחסו למשלחו,
אבל באכילת פסחים דחידשה התורה
דהקטן שייך באכילת פסחים א"כ שפיר
הוי מעשה מינוי בזה ויהני שליחותי'
וקמ"ל קרא דמ"מ נתמעט קטן גם
בזה.

והנה התוס' לא נחתו ליישב כהגרע"א,
ויתכן לומר בטעמייהו מכיון
דס"ל דיסוד הך דינא דבקטן לא מהני
שליחות, הוי מיעוטא דנתמעט לגמרי
מפרשת שליחות, וכפי שנתבאר בדברי
רש"י בקידושין דאין הקטן עושה שליח
משום דעיקר שליחות גבי גט כתיב
ושלח ושלחה היינו בגדול, ולפ"ז
משמע דנתמעט לגמרי מפרשת שליחות
וממילא לא שייך כלל לייחס עבור
הקטן אף כשאין חסרון מצד המעשה
מינוי.

אמנם יש לדחות דאין לומר כן, דהנה
איתא בקידושין (דף מ"ב ע"א)
בילפוטא דקרבן פסח על דברי הגמ' וא"ר
יצחק איש זוכה ואין הקטן זוכה דאין
כח ביד הקטן להיות זוכה לאחרים
הקרבן.

ובתוס' ד"ה איש הקשו, וז"ל וא"ת ולמה
לי קרא והא קי"ל דאין יד לקטן,
וי"ל דגבי פסח איצטריך דס"ד דשייך
באכילת פסחים וצריך להמנות עליו דכתיב
"שה לבית" אפי' קטן אימא אף לאחרים
זכה קמ"ל.

נתמעט לגמרי מפרשת שליחות שכתב דאין הקטן עושה שליח דעיקר שליחות גבי גט כתיב ושלח ושלחה והיינו בגדול, ובב"מ (ע"א ע"ב ד"ה קטן) משמע דלא נתמעט לגמרי אלא דהחסרון הוא מצד דאינו ראוי לתרום.

ונראה לומר בדעת רש"י דאף דממעטין ל"י לקטן מפרשת שליחות, ולענין גיטין משמע דלאו בר שליחות הוא כלל, מ"מ נראה דאין כוונת רש"י בקידושין לומר דעיקר החסרון דקטן לאו בר שליחות הוי מיעוט דהופקע בעצם מכלל פרשת שליחות, אלא דנתמעט בכל פרשה בפני עצמה והיינו מכיון דקטן משולל מעיקר החלות דלאו בר גירושין ולא בר חלות תרומה, וכל דין שליחות הוי מכח בעלים שכיון שהדבר מסור בידו כמו כן הוא בעלים לאשווי שליח [כמבואר בתוס' כתובות ע"ד ע"א ד"ה תנאין] ולכך בקטן דאין המצוות הללו מסורים בידו דלאו בר תרומה וגירושין ממילא אין בכוחו למנות שליח, ונמצא דהוי חסרון בעצם השייכות שלו למצוות הללו ולו יצויר מצוה דשייך בה הקטן אה"נ דיהי' שליחות.

ולפ"ז י"ל דזהו חסרון במעשה מינוי ולא חסרון בעצם, ויש להוכיח כן מעצם דברי רש"י דאי ה"י החסרון בעצם דקטן נתמעט משליחות למה הו"ל לרש"י לומר דכי כתיב תרומה בגדול כתיב בראוי לתרום, וכן למעוטי נמי מדכתיב איש ולא

ויעויין בתוס' גיטין (דף ס"ד ע"ב) בפלוגתא דרב יהודה ורב חסדא לענין זכיית קטן לאחרים, דבתוס' פ"י דנחלקו אי זוכה לאחרים מדאורייתא. והקשו שם דהא זכי' מטעם שליחות ואין שליחות לקטן, ות"י בזה דאין למעט קטן בשליחות מקרא דתרומה אלא במילתא דלית' כגון תרומה דליתא בתרומה דנפשיה, אבל בזכי' כמו שזוכה לעצמו זוכה נמי לאחרים.

ונתבאר להדיא בדעת תוס' דלא נתמעט קטן לגמרי רק במילתא דליתא בדנפשי' וא"כ יש להבין מדוע מיאנו תוס' בדברי הגרע"א.

וצ"ל דס"ל לתוס' דגדר זכי' מטעם שליחות הוי גדר מעשה מינוי גמור וכפי המבואר בתוס' (כתובות דף י"א) דאנן סהדי דעביד ל"י שליח דהוי מעשה מינוי ככל שליחות.

ביאור שיטת רש"י בזה

(ד) אמנם בשי' רש"י לכאורה יש לתמוה דהרי נתבאר דנתמעט קטן משליחות לגמרי ולא רק מצד פעולת המינוי וא"כ כיצד יבאר הסוגיא.

והנראה לבאר בזה דהנה הקצוה"ח (סי' קפ"ח ס"ק ג') הקשה בשיטת רש"י, דבקידושין (מ"ב ע"א) משמע דקטן

קטן לגבי גירושין דלמאי איצטריך מיעוט פרטי בגירושין בפני עצמו ומיעוט פרטי בתרומה בפני עצמו, והרי נתמעט לגמרי. וע"כ צ"ל כנ"ל דהוי מיעוט פרטי בכל פרשה בפני עצמה דקטן לאו בר גירושין ואין בכוחו לעשות מינוי, וכן בתרומה דהחסרון שלו בדיני תרומה עצמה שולל ממנו אפשרות ההתמנות בזה ולא נתמעט בעצם מכלל פרשת שליחות.

ולפ"ז י"ל דשיטת רש"י היא כדברי הרע"א, דקטן נתמעט רק משום דלאו בר מינוי הוא דממועט הוא ממצוות התורה ואינו בעלים שיכול למנות אחרים לפעול עבורו, משא"כ דין זכי דאין צריך כלל למעשה מינוי אלא חידשה תורה דאחר יכול לזכות עבור חבירו ולייחס אליו הזכי' בזה שייך שפיר גם בקטן.

(ה) וזה לשון רש"י גיטין (דף ט' ע"ב) בדין זכין, דניחא לי' דליהוי לי' שלוחו להכי, והיינו לא כדברי התוס' דאנן סהדי דעביד לי' שליח, דתוס' ס"ל דדין זכין נמי הוי עם מעשה מינוי השליח ככל שליחות

והוי דין מיוחד דכל דידעינן דניחא לי' לחבירו בכוחו לפעול זכות עבור חבירו, אבל רש"י ס"ל דדין זכין הוי כגדר שליח רק לענין שהשליח יכול לעשות עבורו זכי' מדעת עצמו וא"צ כלל למעשה המינוי דהמשלח.

ויעויין בקצוה"ח (סי' ק"ה סק"א), שפי' דאף אי אמרינן זכי' מטעם שליחות אין פי' דהוי שליחות דאנן סהדי דעביד לי' שליח ממש, אלא מגדרי שליחות דכך הוא גזה"כ דאע"ג דלא עשאו המשלח שליח דהא לא ידע מהני מדין זכיה, והביאור דדין שליחות עצמו הוי פירוש דממנה חבירו על המעשה ונעשה בזה שלוחו כמותו ממש, משא"כ בדין זכין דלא נתחדש דרך מעשה מינוי ומסירת כוחו לחבירו להעשות כמותו, אלא רק מייחס פעולת הזכי' ידי' לחבירו אבל עצם הקנין והזכיה נעשה ע"י חבירו בלא מינוי כלל, וכמו שנתחדש בהל' שליחות דיכול לייחס פעולתו לחבירו ה"ה דיכול לזכות לחבירו, לייחס אליו זכי'. [ויעויין בסי' ז' בענין זכי' מטעם שליחות שהארכנו בזה].